

A green arrow pointing to the right, positioned to the left of the title.

Pensionsrapport 2017

Dan Adolphson Björck
Trygghetsekonom AMF

Pensionsrapporten fyller 8 år

- ➡ Statistik, aktuella frågor, trender och framtidsspaningar
- ➡ Hur kan det bli bättre för spararna?

Ur Pensionsrapporten 2010

- ➡ Färre yngre ska försörja allt fler äldre
- ➡ Pensionärerna har bibehållit sin köpkraft
- ➡ Vi lever längre men korta uttag av tjänstepensionen allt vanligare

Hållpunkter i presentationen

- ➡ Pensionsåret 2017
- ➡ Ett pensionssystem som hänger ihop
- ➡ Hur agerar pensionsspararna och vad behöver de?
- ➡ Reformen som behövs på pensionsområdet – resonemang

Pensionsåret 2017

- ➡ Höjd pensionsålder och förstärkt grundskydd
- ➡ PPM utreds och reformeras

Ett pensionssystem som hänger ihop

- ➡ Pensionssystemet är genomtänkt men den allmänna pensionen och tjänstepensionen harmoniserar inte perfekt med varandra
- ➡ Grundskyddet är fortfarande viktigt för många
- ➡ Tjänstepensionen ökar i betydelse genom att mer pengar sätts av medan inbetalningarna till allmänna pensionen är oförändrade

Kompensationsgrad olika pensionsåldrar

	Född 1954	Född 1975	Född 1995
Oförändrad pensionsålder	65 år	65 år	65 år
Kompensationsgrad, allmän pension	47,8 %	43,2 %	40,1 %
Kompensationsgrad, tjänstepension	9,2 %	15,9 %	16,4 %
Kompensationsgrad totalt	57 %	59,1 %	56,4 %
Kompensationsgrad totalt med deltids- pension/flexpension om 1,5 % från 2014 och framåt (varierar beroende på avtal)		62,3 % (+3,2 %)	61,9 % (+5,5 %)
Alternativ pensionsålder	66,9 år	68,4 år	69,7 år
Kompensationsgrad, allmän pension	53,3 %	53,6 %	53,6 %
Kompensationsgrad, tjänstepension	10,4 %	19,1 %	21,2 %
Kompensationsgrad totalt	63,7 %	72,7 %	74,8 %
Kompensationsgrad totalt med deltids- pension/flexpension om 1,5 % från 2014 och framåt (varierar beroende på avtal)		76,6 % (+3,9 %)	81,9 % (+7,1 %)

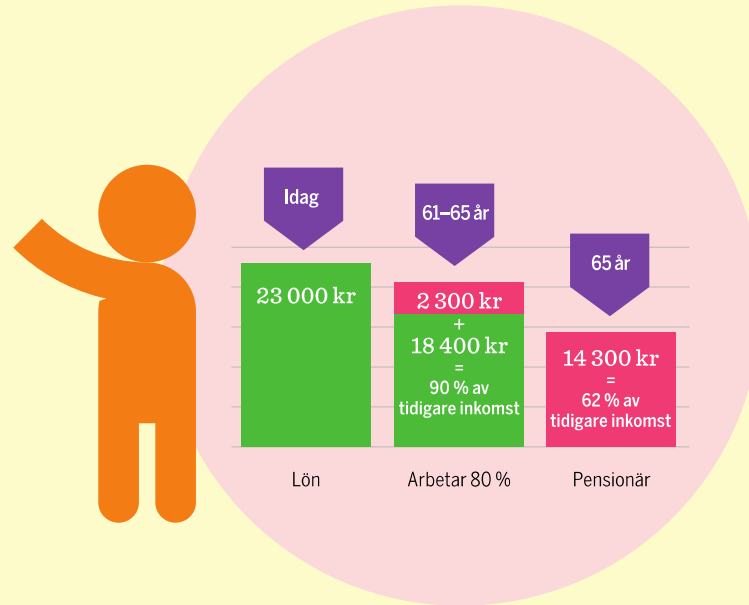
Beräkningar gjorda med Pensionsmyndighetens typfallsmodell. Typfallspersonen börjar arbeta vid 25 års ålder och har 25 000 kronor i månadslön (2017 års lönenivå).

För vissa gör ett helt yrkesliv liten skillnad i plånboken

	Heltidsarbete 25 000 kr/mån	Ingen inkomst 0 kr/mån
Inkomstpension	8 653 kr	0 kr
Premiepension	2 142 kr	0 kr
Garantipension	806 kr	8 076 kr
Total allmän pension	11 601 kr	8 076 kr
Tjänstepension	3 500 kr	0 kr
Total pension brutto	15 101 kr	8 076 kr
Efter skatt	11 056 kr	6 265 kr
Bostadstillägg och ÄFS	2 018 kr	5 976 kr
Disponibel inkomst	13 074 kr	12 241 kr

Beräkningar gjorda med Pensionsmyndighetens typfallsmodell februari 2018. Typfallspersonen är född 1970, börjar arbeta vid 25 års ålder och har 25 000 kronor i månadslön och går i pension vid 65 års ålder. Samma person till höger fast utan inkomst.

Deltids-/flexpension – så här funkar det

Beräkningen baseras på prognosstandard som tagits fram av pensionsbraschen samt AMFs antaganden för traditionell försäkring (Avtalspension SAF-LO).

Anna arbetar heltid från 25 års ålder och får en extra inbetalning på 1,5 procent som deltidspension (utöver tjänstepension och allmän pension). Mellan 61 och 65 år arbetar hon 80 procent och tar samtidigt ut delar av sin tjänstepension för att få 90 procent av din gamla inkomst. Från 65 års ålder blir Anna ålderspensionär och tar ut allmän pension och resterande delar av sin tjänstepension.

Hur agerar pensionsspararna och vad behöver de?

- ➡ Rekordmånga tar ut tjänstepensionen i snabb takt
- ➡ Kundernas resonemang när de tar ut sin tjänstepension
- ➡ Okunskap om avgifternas betydelse för pensionen
- ➡ Bristande kunskaper om pension och skatt

Spridningen ökar för uttag av tjänstepension

Pensionsålder	År 2002	År 2007	År 2012	År 2017
Uttag före 65 år	2 %	8 %	10 %	19 %
Uttag vid 65 år	97 %	90 %	72 %	66 %
Uttag efter 65 år	0 %	2 %	18 %	15 %

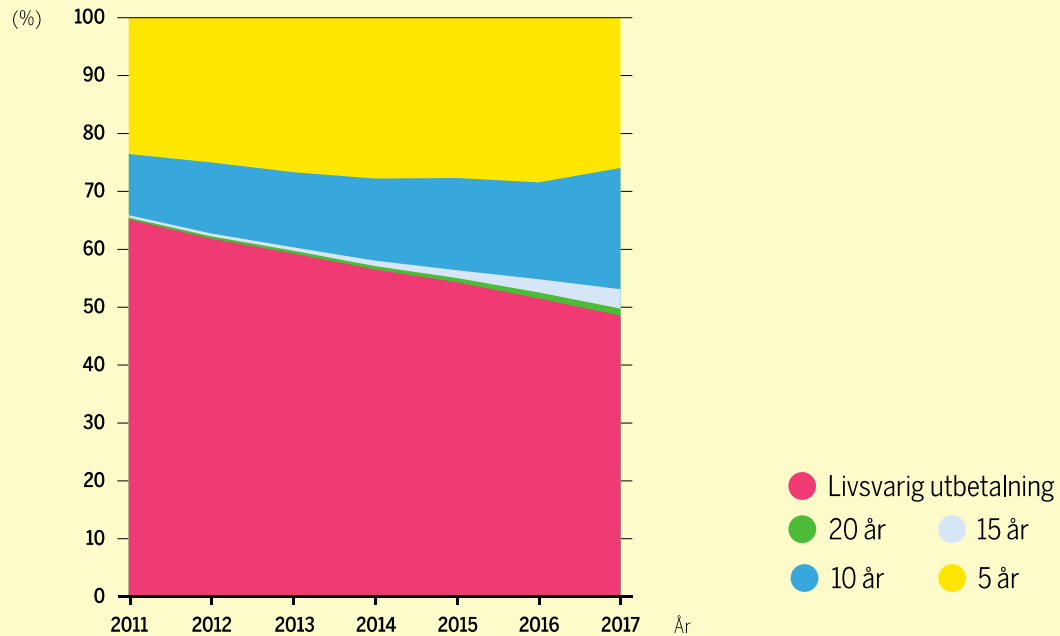
Bas: AMFs kunder

Mycket ovanligt att ta ut tjänstepension från 55 år

Uttag av tjänstepension	År 2002	År 2007	År 2012	År 2017
Antal som tar ut vid 55 år	73 st	106 st	261 st	248 st
Andel som tar ut vid 55 år	0,24 %	0,19 %	0,27 %	0,29 %

Bas: AMFs kunder

Uttagstider för tjänstepension i AMF

Källa: AMF

Uttagstider för tjänstepension i AMF

	Samtliga		SAF-LO		ITP/ITPK		KAP-KL/AKAP-KL		PA16	
År	Tidsbestämt	Livsvarigt	Tidsbestämt	Livsvarigt	Tidsbestämt	Livsvarigt	Tidsbestämt	Livsvarigt	Tidsbestämt	Livsvarigt
2011	35 %	65 %	30 %	70 %	80 %	20 %	41 %	59 %	4 %	96 %
2012	38 %	62 %	34 %	66 %	71 %	29 %	43 %	57 %	3 %	97 %
2013	41 %	59 %	38 %	62 %	60 %	40 %	45 %	55 %	9 %	91 %
2014	43 %	57 %	43 %	57 %	58 %	42 %	44 %	56 %	14 %	86 %
2015	46 %	54 %	45 %	55 %	57 %	43 %	48 %	52 %	12 %	88 %
2016	49 %	51 %	49 %	51 %	59 %	41 %	49 %	51 %	12 %	88 %
2017	52 %	48 %	54 %	46 %	59 %	41 %	51 %	49 %	10 %	90 %

Källa: AMF. Avser de fyra största tjänstepensionsavtalen SAF-LO, ITP/ITPK, KAP-KL/AKAP-KL samt PA16. Inkluderar efterlevandepension som alltid utbetalas tidsbestämt.

Pensionärernas resonemang om varför de väljer utbetalning på 5 år

De fyra främsta skälen:

- ➡ *Tror inte jag kommer att leva så länge*
- ➡ *Vill ta ut pengarna när jag är pigg och frisk*
- ➡ *Önskar högre inkomst under den första tiden som pensionär*
- ➡ *Vill ta ut pengarna och placera om dem i andra sparalternativ*

- ➡ **3 av 4** väckte själv tankarna på att ta ut tjänstepensionen på kort tid
- ➡ **8 av 10** tyckte att beslutet var mycket lätt eller ganska lätt trots att bara **4 av 10** gjorde en jämförelse mellan olika alternativ
- ➡ **9 av 10** är nöjda eller mycket nöjda med sitt beslut – en siffra som sjunker till **7 av 10** när man har fått sin sista utbetalning
- ➡ **2 av 10** tror att de kommer vara berättigade till bostadstillägg i framtiden

Så här påverkar avgifterna tjänstepensionskapitalet

Beräkning enligt prognosstandard. Antagande om avkastning 2,1 procent (realt).

Avgift	Kapitalminskning under spartid (avgiftsuttag och avkastningsförlust)			Pensionskapital vid 67 år	Kapitalminskning under utbetalning (avgiftsuttag och avkastningsförlust)
	Efter 1 år	Efter 10 år	Efter 40 år		23 år efter pensionering
0,20 %	-15 kr	-1 483 kr	-31 294 kr	747 115 kr	-20 806 kr
0,40 %	-29 kr	-2 943 kr	-60 839 kr	714 009 kr	-39 598 kr
0,60 %	-44 kr	-4 381 kr	-88 748 kr	682 825 kr	-56 582 kr
0,80 %	-58 kr	-5 796 kr	-115 121 kr	653 440 kr	-71 942 kr
1,00 %	-73 kr	-7 190 kr	-140 054 kr	625 736 kr	-85 845 kr
2,00 %	-145 kr	-13 852 kr	-246 048 kr	508 868 kr	-254 517 kr

Beräkning enligt prognosstandard. Lön 25 000 kronor per månad. Person född 1993, premiebetalning startar vid 25 års ålder (2018) och pågår fram till 67 år (vanlig tjänstepension om 4,5 procent av lön, ingen deltidspensionspremie). Återbetalningsskydd fram till pensionering. Ingen inflationsanpassning av premier. Utbetalning livet ut från 67 års ålder, det vill säga år 2060.

Så här påverkar avgifterna tjänstepensionskapitalet

Beräkning enligt prognosstandard, förutom antagande om avkastning 4,0 procent (realt).

Avgift	Kapitalminskning under spartid (avgiftsuttag och avkastningsförlust)			Pensionskapital vid 67 år	Kapitalminskning under utbetalning (avgiftsuttag och avkastningsförlust) 23 år efter pensionering
	Efter 1 år	Efter 10 år	Efter 40 år		
0,20 %	-15 kr	-1 682 kr	-53 026 kr	1 167 104 kr	-53 568 kr
0,40 %	-30 kr	-3 337 kr	-102 947 kr	1 109 591 kr	-101 733 kr
0,60 %	-44 kr	-4 967 kr	-149 966 kr	1 055 590 kr	-145 071 kr
0,80 %	-59 kr	-6 571 kr	-194 268 kr	1 004 867 kr	-184 090 kr
1,00 %	-74 kr	-8 151 kr	-236 026 kr	957 201 kr	-219 242 kr
2,00 %	-146 kr	-15 694 kr	-412 002 kr	758 044 kr	-349 740 kr

Beräkning enligt prognosstandard förutom avkastning som satts till 4 procent. Lön 25 000 kronor per månad. Person född 1993, premieinbetalning startar vid 25 års ålder (2018) och pågår fram till 67 år (vanlig tjänstepension om 4,5 procent av lön, ingen deltidspensionspremie). Återbetalningsskydd fram till pensionering. Ingen inflationsanpassning av premier. Utbetalning livet ut från 67 års ålder, det vill säga år 2060.

Senare pension ger lägre skatt

2017

	Månadsinkomst före skatt (brutto)	Månadsinkomst efter skatt (netto)	Skatteskillnad per månad:
Pension vid 62 år	17 000 kr	12 200 kr	
Pension vid 66 år	17 000 kr	13 200 kr	1 000 kr

	Månadsinkomst före skatt (brutto)	Månadsinkomst efter skatt (netto)	Skatteskillnad per månad:
Jobbar som 62-åring	25 000 kr	19 200 kr	
Jobbar som 66-åring	25 000 kr	20 800 kr	1 600 kr

2018

	Månadsinkomst före skatt (brutto)	Månadsinkomst efter skatt (netto)	Skatteskillnad per månad:
Pension vid 62 år	17 000 kr	12 200 kr	
Pension vid 66 år	17 000 kr	13 600 kr	1 400 kr

	Månadsinkomst före skatt (brutto)	Månadsinkomst efter skatt (netto)	Skatteskillnad per månad:
Jobbar som 62-åring	25 000 kr	19 300 kr	
Jobbar som 66-åring	25 000 kr	21 100 kr	1 800 kr

Ovanstående är beräknat via Skatteverkets räknescenarier. Avrundning till närmaste hundralapp har gjorts. Antagandena om inkomst avser yrkesverksam respektive pensionär boende i Göteborg.

Reformer som behövs på pensionsområdet

1. Ett pensionssystem som hänger ihop
2. Lägre avgifter med jämförpris, färre försäkringar och förbättrad flytträtt
3. Fler behöver känna till att senare pension ger lägre skatt
4. Det måste bli enklare att gå i pension

1. Ett pensionssystem som hänger ihop

- ➡ Det behövs större inbetalningar till den allmänna pensionen för att fler ska få en pension som de kan leva på. Idag betalas det in 17,21 procent och inte 18,5 procent som det vara tänkt från början. Om man förbättrar garantipensionen och/eller bostadstillägget blir denna fråga extra angelägen.
- ➡ Politikerna och arbetsmarknadens parter närmar sig utmaningen med att vi lever längre från olika håll. Båda infallsvinklarna behövs.
- ➡ Låginkomsttagare får en sammanlagd inbetalning på cirka 22 procent av sin lön medan höginkomsttagare får inbetalningar på 30 procent. Brytgränserna är även olika för när man slutar tjäna in allmän pension (504 375 kr för 2018) och istället får en större inbetalning till tjänstepensionen (468 750 kr för 2018). Treparsamtal mellan staten, arbetsgivarna och fackförbunden krävs i denna fråga.

2. Lägre avgifter, jämförpris, färre försäkringar och förbättrad flytträtt

- ➡ Det behövs ett standardiserat jämförpris på pensioner som används av alla banker och pensionsbolag i kontakten med spararna. Spararna har svårt att förstå procentsatser och behöver veta hur mycket de betalar i kronor.
- ➡ Det borde vara möjligt att slå ihop tjänstepensioner för att minska antalet försäkringar. För spararna skulle det innebära lägre avgifter och bättre överblick.
- ➡ Idag är det svårt för spararna att förstå att mötet med försäkringsförmedlaren eller bankrådgivaren handlade om att flytta tjänstepensionen. Spararna bör notifieras elektroniskt och få större möjligheter att reflektera över sina val.

Tjänstepension

Kollektivavtalad
Sverige

17 400 kr

i avgifter efter 30 år

Jämförelsepris

50 200 kr

i avgifter efter 30 år

3. Fler behöver känna till att senare pension ger lägre skatt

- ➡ Blivande pensionärer känner inte till de positiva skatteeffekterna av att gå i pension efter 65 år trots att detta infördes 2007 och förstärktes nu 2018.
- ➡ Pensionsmyndigheten bör ge riktad information om skatt och pension i det orange kuvertet för alla som är över 60 år. Skatteverkets skatteuträkning bör integreras i pensionsprognosen via Min Pension.

4. Det måste bli enklare att gå i pension

- ➡ De flesta tjänstepensioner betalas ut automatiskt från 65 års ålder medan andra kräver att man ansöker om sin tjänstepension. Alla typer av tjänstepension borde ha samma förfarande. En möjlig väg är att man ansöker om utbetalning fram till 70 års ålder och att en automatisk utbetalning sedan startar om man inte har ansökt.
- ➡ Möjligheten att själv kunna välja utbetalningstid är viktig men livsvarig utbetalning bör vara förhandsvalet för alla typer av tjänstepension. Utvecklingen med att allt fler väljer korta uttag bör hejdas.
- ➡ Spararna borde kunna byta utbetalningstid i efterhand för sin tjänstepension (förslagsvis inom tre månader efter första utbetalning). Det borde även vara möjligt att pausa utbetalningen om man t.ex. återgår i arbete.

Tack!

Pensionstips

Tre viktiga saker som avgör hur stor pensionen blir

1. **Hur mycket man arbetar.** Den totala tiden i arbetslivet som beror på när man börjar arbeta, om man arbetar heltid eller deltid och när man lämnar arbetslivet)
2. **Lön**
3. **Att man har tjänstepension i sin anställning**

Tänk på!

Om man vill vara aktiv kan man göra egna placeringsval (i en fondförsäkring) men alla pensionspengar tas hand om oavsett om du väljer eller inte. Ett privat sparande är också bra men ett privat sparande ersätter inte tjänstepensionen. Tjänstepensionen är för stor och viktig för det

Tips för en mer jämställd pension

1. Under yrkeslivet bör du i möjligaste mån söka dig till arbeten som erbjuder heltid med kollektivavtal. Då får du tjänstepension och en större inbetalning till pensionen
2. De som lever i parrelationer med barn kan jämna ut skillnaderna i pension genom att dela lika på föräldraledigheten och VAB-dagarna
3. Gå in på Min Pension tillsammans för att se om det är stora skillnader i pension mellan er
4. Kompensera den som tjänar mindre. Den med högre inkomst kan till exempel amortera mer på bolånen. Äkta makar (maka/make/registrerad partner) kan överföra sin premiepensionsrätt. Man kan även spara åt sin partner genom ett investeringssparkonto i aktier eller i fonder med låga avgifter. I det senare fallet gäller det att tänka på att skriva äktenskapsförord.

Tips för blivande pensionärer

1. Gör en pensionsprognos via Minpension.se och tänk igenom hur din inkomst ser ut idag, om 5 år, om 10 år och livet ut. Jämför olika uttagstidpunkter.
2. Prata med din arbetsgivare eller fackförbund om vilka alternativ som finns att t.ex gå ner i arbetstid de sista åren eller om du vill arbeta längre.
3. Var ute i god tid, minst 3 månader innan du hade tänkt gå i pension. Pensionsmyndigheten, pensionsbolag och banker har handläggningstider.
4. Sköt pensionen elektroniskt med e-legitimation. Du får en bättre överblick och minskar risken för att blanketterna kommer bort eller fylls i fel.
5. Se över ditt samlade skydd för efterlevande vid dödsfall.
6. Du måste alltid ansöka om din allmänna pension. Tjänstepensionen betalas ut automatiskt samma månad man fyller 65 år (om du vill ha din tjänstepension tidigare, senare eller ändra utbetalningstiden så måste du meddela det med e-legitimation eller blankett innan utbetalningarna startar).
7. Signera med e-legitimation eller skicka in de blanketter som krävs. Det finns ingen central hantering för pensionerna. Du måste meddela bankkonto och kolla din utbetalning hos Pensionsmyndigheten och pensionsbolagen. Lagg ner lite tid och se till att det blir rätt på alla håll. För alla delar av pensionen.

Tips för blivande pensionärer (forts.)

Tänk på!

Grundregeln är att man tjänar på att arbeta så länge som möjligt. Längre tid som yrkesverksam och kortare tid som pensionär gör att månadsbeloppen ökar. Men vissa tjänstepensionsavtal gäller bara till 65 år.

De som har haft lägre inkomster och/eller kort yrkesliv saknar ekonomiska incitament att senarelägga sin pensionering efter 65 år eftersom man då går miste om månadsutbetalningar av garantipension, bostadstillägg och/eller äldreförsörjningsstöd

Arbetar du efter det år du fyller 66 år så betalar du lägre skatt på både pension och lön. Gör en skatteuträkning via Skatteverkets räknasnurra för att ta reda på hur mycket pengar det handlar om.

Tips för pensionärer

1. Fundera då och då över om du ska ha kvar återbetalningsskyddet för tjänstepensionen. Ställ dig själv frågan om partner eller barn behöver dina pensionspengar eller om du vill ha en högre pension istället. Utan återbetalningsskydd kan din tjänstepension bli 10-20 procent högre beroende på din ålder och hur länge som du har sparat.
2. Det är vanligt att man omfattas av flera typer av tjänstepension (med olika val av återbetalningsskydd). Logga in med e-legitimation hos de pensionsbolag som utbetalar din tjänstepension för mer information.

Tänk på!

Endast make/maka/sambo/registrerad partner samt barn kan vara förmånstagare. Särbo, barnbarn, syskon eller släktingar kan aldrig vara förmånstagare. Inte heller organisationer eller andra juridiska personer. Som pensionär kan man ta bort återbetalningsskydd men man kan inte lägga till det (om man saknar det).